

Mikael Österlund
mikael.osterlund@pensionsmyndigheten.se
+46722102274

Rekommendation kring hantering av identitetsbegrepp för fysiskt person i verksamhetssystem

eSams expertgrupp för arkitektur har sett ett behov av att komma bort från personnumret som källa till födelsetid i våra verksamhetssystem. Detta då det inte längre finns ett lagkrav på att personnummer och födelsedatum ska överensstämma.

Nedan följer en beskrivning av aviseringssystemet Navet, de olika identitetsbegreppen samt ett antal rekommendationer som ska stötta i hanteringen av personnummer och födelsetid.

Rekommendationerna har tagits fram i samverkan mellan eSams expertgrupp för arkitektur under ledning av Mikael Österlund, eSams kansli, och Skatteverkets folkbokföringsenhet genom följande personer: Mikael Skyman, Jan Sjösten, Ettan Bramson och Ingegerd Widell – samtliga från Skatteverket.

1.1 Navet

Skatteverket aviserar via folkbokföringens aviseringssystem (Navet) ut personuppgifter uppgifter och förändringar av dessa för personer folkbokförda i Sverige. Uppdatering på utvandrade personer är också möjligt att beställa. De identitetsbegrepp som används är personnummer eller samordningsnummer (tidigare använda begrepp förklaras nedan). Personer som inte är folkbokförda kan finnas med i aviseringen om de har samordningsnummer och mottagaren begärt att få med dessa personer i sin beställning. Mer om dessa begrepp kan man läsa i Navets allmänna beskrivning:

<https://www.skatteverket.se/download/18.1927c51b15e7ee438722789/1506588853072/Allm%C3%A4nBeskrivning170928.pdf>

I filerna som aviserar finns olika termer och de beskrivs i Navets tekniska beskrivning:

<https://www.skatteverket.se/download/18.1927c51b15e7ee438722789/1506588853072/Allm%C3%A4nBeskrivning170928.pdf>

Identitetsbeteckning personnummer eller samordningsnummer kommer som termkoder och dessa är:

Termkod Aviseringsterm i klartext

01001	Personnummer
01002	Tilldelat personnummer/Samordningsnummer
01005	Hänvisningspersonnummer/Samordningsnummer
01010	Födelsedatum

1.1.1 Termkoder för aviseringstermer

Personnummer:

För varje person som registreras i folkbokföringen fastställs ett personnummer som identitetsbeteckning. Sedan 2009-07-01 kan personnummer tilldelas även för utländsk ambassadpersonal och andra med diplomatisk immunitet. Det innebär att personer som omfattas av lagen (1976:661) om immunitet och privilegier och som inte ska folkbokföras i Sverige, i vissa fall får tilldelas ett personnummer på begäran av Regeringskansliet. Personnumret aviseras i samma fält som ett samordningsnummer.

Tilldelat personnummer:

Personer som tilldelats personnummer utan att vara folkbokförda. Om en person tilldelats personnummer av annan anledning än folkbokföring och sedan blir folkbokförd behåller han det tidigare tilldelade personnumret. Detta är alltså inte något tillfälligt nummer som senare ersätts av annat nummer.

De uppgifter som redovisas för dessa personer är endast personnummer och namn. Tilldelat personnummer levereras endast till vissa centrala myndigheter. Efter 1999-12-31 tilldelas personnummer endast för personer som är folkbokförda.

Samordningsnummer:

Sedan 2000-01-01 tilldelas samordningsnummer för personer som inte är folkbokförda. Blir personen senare folkbokförd erhåller den ett personnummer. Samordningsnumret är uppbyggt som ett personnummer fast med talet 60 adderat till födelsedagen.

För personer med samordningsnummer redovisas även namn, medborgarskap och födelseort samt om dessa uppgifter är styrkta. Samordningsnummer levereras vid ändringsavisering endast till vissa centrala myndigheter. I fältet för samordningsnummer aviseras sedan 2009-07-01 även personnummer för utländsk ambassadpersonal och andra med diplomatisk immunitet som inte ska folkbokföras i Sverige.

Hänvisningspersonnummer:

För de personer som bytt personnummer anges tidigare personnummer/samordningsnummer.

Det gamla personnumret/samordningsnumret utgör även den en egen personpost. I det fallet är det nya personnumret som anges som hänvisningspersonnummer.

Födelsedatum:

Uppgift om vilket datum personen är född. Födelsedagen i personens personnummer kan skilja sig från födelsedatumet.

1.2 Problem som kan uppstå med personnummer och samordningsnummer beroende på hur de hanteras

Personnummer lagras och aviseras med tolv siffror, mottagaren bör även de lagra på samma sätt annars finns risk för sammanblandning mellan person född på 1900-talet med person född på 2000-talet då samma sista siffror kan tilldelas en person född på samma dag ett sekel senare.

Hänvisningspersonnummer bör alla aviseringsmottagare ta emot då det är det enklaste sättet att veta från och till vilket personnummer/samordningsnummer uppgifter ska flyttas i de fall en person av någon anledning byter personnummer/samordningsnummer eller vid sammanslagning av nummer om någon fått två nummer. Hänvisning skapas när en person som haft samordningsnummer blir folkbokförd och får ett personnummer och då kan det finnas uppgifter som ska flyttas från det ena numret till det andra.

1.3 Uppgift om könstillhörighet

Uppgift om kön är idag inte en uppgift som aviseras ut med egen termkod utan information som kan läsas ut från den näst sista siffran i personnumret/samordningsnumret. Det finns i ett antal andra länder möjlighet att registreras med ett tredje kön ofta angivet med X i personens pass. Med nuvarande personnummersystem i Sverige får dessa personer välja vilket kön som ska registreras vid inflyttning till Sverige så att personnummer kan erhållas.

Det är inte osannolikt att frågan om registrering av tredje kön kan bli aktuell och att en egen termkod för kön kan komma i framtiden men det finns för närvarande ingen utredning som pågår angående detta.

1.4 Rekommendationer

För att undvika de problem som kan uppstå när man bygger logik som baseras på person- och samordningsnummer så bör man:

- Undvik att utläsa födelsedatum från person- och samordningsnummer
- Säkra att prenumerationen från Navet också innehåller termposten *Födelsedatum*
- Säkra att prenumerationen från Navet innehåller *Hänvisningspersonnummer* som underlättar hanteringen vid personnummerbyten.
- Hantera personnummer med 12 siffror för att undvika problem med personer födda på olika sekel.

Utöver dessa rekommendationer ovan kan det även vara bra att förbereda sig på att kön kan komma att ändra innebörd och därmed inte längre kommer kunna utläsas från personnumret. Det kan vara klokt att börja fundera på hur denna övergång får så liten systempåverkan som möjligt. Detta skulle exempelvis kunna göras genom att börja hantera kön som en separat term i förebyggande syfte.